

Erfarenheter av en skola på vetenskaplig grund – en (kritisk) betraktelse

Vetenskaplig grund

Vetenskap handlar om ett *systematiskt utforskande* av tillvaron vars yttersta mål är att ge en förståelse för och perspektiv på densamma. Att *ifrågasätta och problematisera* utgör vetenskapens motor. I det vetenskapliga arbetet finns en strävan efter att *kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang*. Problematiseringar av olika slag ger utrymme för diskussioner och öppnar för nya sätt att betrakta verkligheten. Inom vetenskapen finns en strävan efter såväl en teoretisk förankring och vidareutveckling som en empirisk grund. Ett växelspel mellan teori och empiri är ett centralt inslag. (Skolverket, 2013)

Resultaten vid kommunala Strövelstorps skola, en liten skola i samhället Strövelstorp, ett par mil från Ängelholm, hade alltid varit låga, sämst i kommunen. Vissa år var de skrämmande dåliga, andra bara dåliga.

Och det fanns inte ens något att skylla på. Svag socioekonomisk bakgrund? Inte direkt. Många elever med annat modersmål än svenska? Nej, knappt inga.

Men vid skolan försökte man hitta förklaringar utifrån istället för inifrån. Eleven hade problem, familjen var lågutbildad. Och så vidare.

–Till slut sa Ängelholms utbildningsförvaltning stopp. Strövelstorps skolas verksamhet skulle styras upp. Rejält. Alla skolans lärare skulle delta i ett projekt tillsammans högskolan i Halmstad - innehållande en 60-poängskurs, ett års heltidsstudier fördelat på fyra år, i utbildningsvetenskap. Namnet på projektet var aktionslärande och fokus låg på kollegialt lärande och att kritiskt granska sin egen undervisning.

”Tydliga mål väg till skolors framgång

En driven skolledning, engagerade lärare och alltid ett öga på forskningen. Under några veckor i maj åkte SvD från Skåne i söder till Västerbotten i norr och hittade skolorna som lyckas. **Och som hoppar över bortförklaringarna.”**

”**De framgångsrika** skolorna som vi har hittat under vår skolresa, resan genom landet för att hitta de framgångsrika skolorna, har olika metoder för att få med eleverna. Men en gemensam nämnare sticker ut:

De har slutat skylla ifrån sig.”

”– Man försökte hitta förklaringar i annat i stället för att titta på vad vi kunde göra för att garantera en så bra undervisning som möjligt. **För fem år sedan** gick 39 procent av skolans elever ut nian med godkänt i alla ämnen. I dag ligger andelen på 90 procent och skolans lärare arbetar ständigt med att granska sin egen – och varandras – undervisning. ”Kunde jag ha gjort annorlunda?” är första frågan som skolpersonalen i dag ställer sig när elever misslyckas.”

Strövelstorps skola

Strövelstorps skola, kommunal grundskola (F-åk 9 + förberedelseklass)

Antal elever: 350

**Andel (%) som nått målen
i alla ämnen:**

2007: 63,3

2008: 81,8

2009: 39,3

2010: 47,2

2011: 75

2012: 88

2013: 90,3

2014: 87,5

**Genomsnittligt
meritvärde:**

178,3

210

165,4

191,9

198,1

212,8

226,6

221,6

Politiskt beslut
utan dialog

Politiskt beslut
med enighet och
vilja till
förändring

”I en skola på vetenskaplig grund måste lärare forska i sin egen praktik.”

”Lärare i Modellskolan som utvecklar vetenskaplig kompetens gör det genom egen forskning.”

Kroksmark (2011)

- **Från idé till praktik**
- **Modellskolans idé**
- **Förändring av andra ordningen - målbild**
- **Styrning av tredje ordningen**

Förändringsprocessen - motståndsfaser

Initiering – Top down

**Stor oro – kreativ
kritik**

Kommunikation

Motivationsklyfta

**Grundlösning –
anpassade lösningar**

Engagemang – insikt

**Energi – motstånd –
kunskap**

Anpassade lösningar

**Tro på målen –
repetera**

Tålamod

Trovärdighet

**Engagemang –
motstånd**

Grund – anpassning

Osäkerhet

Vilja – mål – vision

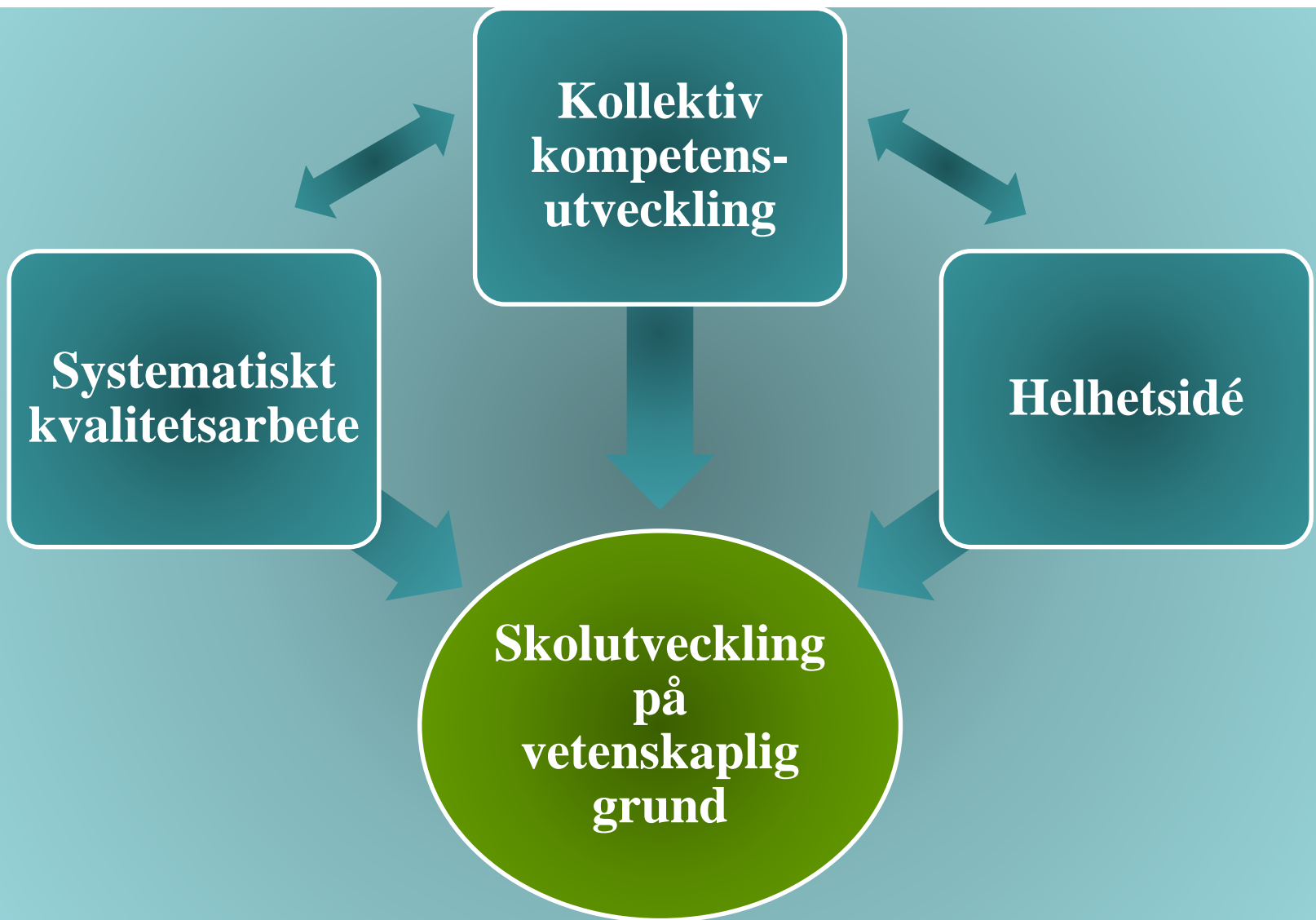

Samarbete med Högskolan

Kontaktperson
Tydliga roller
Olika agendor?
Kritisk vän
Olika förklaringsmodeller
Kollektiv kompetensutveckling
– olika förutsättningar
Styrgrupp, samtal om nuet och
framtiden!
Fortsatt samarbete?

”Kopplingen till högskolan ses som väsentlig, även efter projektet, både för skolan och högskolan. Skolan för att få/öka sin legitimitet för den forskning man bedriver, högskolan för den möjlighet detta ger att utföra praxisnära forskning.”

Tiden

- Samarbete – samverkan (oenighet –enighet)
- Nationellt uppdrag – facklig agenda
- Tiden – $35 + 5 = ?$
- $100 + 50 = ?$
- Kompetensutvecklingsdagar
- Riskanalys

Med avtal

Utan avtal

Andra
förutsättningar

MÅL

Skolledarens roll

- Projektledare
- Att leda lärarnas lärande
- Deltagande i kompetensutveckling - undersökningar i egen praktik
- Samarbetspartners
- Skolutveckling – kompetensutveckling
- Fokus
- Kommunikation

”Forskande” lärare - en förutsättning för en lärande skola – en skola på vetenskaplig grund!

”- Jag har jobbat som lärare i 14 år men aldrig förändrat min undervisning så som jag gjort under de två år jag varit här. Det har skapat ett mod i undervisningen.”

Lärare, Strövelstorps skola
(SvD, 2014)

”Framförallt har jag blivit bättre på att synliggöra målen för eleverna och vad de ska kunna.”
(Samspel, 2013)

Ny roll

”Man har fått en annan trygghet i sin yrkesroll och ett nytt klimat i klassrummet. Som lärare har jag en tydligare röd tråd i undervisningen.”
(Samspel, 2013)

Till sist...

”Jag tycker om att lära mig men jag tycker inte om att bli undervisad”

Okänd

Anders Nilsson
Utvecklingsledare
Barn- och utbildningsförvaltningen
Nässjö kommun
anders.nilsson@nassjo.se

BARN OCH UTBILDNING
NÄSSJÖ KOMMUN